

Coloniae visitaret. Quod cum ab eodem sedulo praestitum fuisset, in relatione status Ecclesiae, quam anno 1716. ad Congregationem Concilii de more transmisit, omnia à se gesta describens, exposuit abusus & corruptelas, quas apud eos invenit, rationesque à se initas, ut illis opportuna remedia afferret; ad aliam se referens longiore rerum enarrationem, quam eodem tempore ad supradictam Congregationem de Propaganda Fide mittebat. Illud etiam animadvertere non praetermisit, quod cum Vicarius Apostolicus simul, & Delegatus Apostolicus ibidem reperirentur, Graeci, suo arbitrato viventes, nec uni, nec alteri obtemperabant. Haec autem Graecorum Colonia ad annum usque 1729. in Sagonensi Diocesi permansit; quo anno à Genuensium Republica translati sunt in Adjacensem Diocesim, ubi nunc vivunt, Episcopi jurisdictioni subjecti.

X. Hoc itaque posito, quod Graeci, qui Episcoporum Latinorum Dioceses incolunt, eorumdem regimini, & Ordinariae jurisdictioni in omnibus subesse debent; de his Episcopis Latinis quaeri potest, an specialem Synodum praeparare valeant ex solis Presbyteris, & Clericis Graeci Ritus, suas Dioceses incolentibus. Id autem sine ulla hesitatione fieri ab illis posse, affirmamus; cum nihil omnino huic actui videatur obstruere. Inter manuscripta servata in Archivio Congregationis Concilii, litteras invenimus Archiepiscopi Hydruntini, quibus sacrae Congregationi exposuit, plures Sacerdotes Graecos, in sua Diocesi commorantes, tanta paupertate laborare, ut cogantur victum sibi proprio labore comparare, eosque quotidianis laboribus fessos, nullo pacto posse Horas Canonicas Graeco Ritu persolvere, cum in illis

persolvendis ultra quatuor absumantur temporis horae. Reperimus etiam accuratam scripturam à Carolo de Vecchis, dictae Congregationis tunc Secretario, elaboratam; in qua narrat, Petrum Codreros Archiepiscopum Hydruntinum, commiseratum pauperum Sacerdotum Graecorum in sua Diocesi existentium, Synodum Diocesanam coegisse, ad quam ducenti Presbyteri Graeci conveniunt, atque in ea de crevisse, quid in recitatione Horarum Canonicarum ab eis in posterum faciendum esset. Ex quibus vincitur, posse ab Episcopis Latinis, in quorum Diocesis Graeci habitant, peculiarem Synodum cogi Sacerdotum, & Clericorum Graecorum, ut in ea statuatur, quid expediens visum fuerit pro eorum regimine. Diximus, posse; si enim Episcopus, in cuius Diocesi tum Latini, tum Graeci reperiuntur, velit in sua Synodo Diocesana, consueto modo celebrata, aliquid de Graecis in sua Diocesi existentibus statuere, id utique non erit ei vetitum, quod reapse factum reperimus in Synodo Melitensi anno 1703. coacta ab Episcopo Davide de Cecco Palmerto; in qua praeterea indicatur, idem antea ab aliis Episcopis Melitensibus, Gargallo videlicet, & Cagliaris, in suis Synodis praestitum fuisse. Similia inveniuntur in quadam Consultatione manuscripta, quae exat in Bibliotheca Vaticana, quaeque olim à bon. mem. Cardinale Julio Antonio Saneatorio, Sanctae Severinae nuncupato, conscripta fuit, ut questionibus responderet, à Praeule Antonio Lombardo Archiepiscopo Messanensi propositis, circa dubia quaedam sibi occurrentia in regimine Graecorum, qui Messanam tunc incolabant; & apud quos nonnullos abusus deprehenderat: *Com mensibus proxime decursis Archiepiscopus gradicus in ea-*

eadem civitate Diocesanam Synodum Graecorum tam Secularium, quam Religiosorum, puta Calogerorum, inde jure interesse debeant, nonnulli serventur.

LIBER TERTIUS.

DE VOCANDIS AD SYNODUM, ORDINE SEDENDI, ET SACRIS VESTIBUS JUXTA PROPRIUM CUJUSQUE GRADUM ADHIBENDIS.

CAPUT PRIMUM.

De Praelatis Regularibus & Secularibus.

Prisquam Regulares ab Episcoporum jurisdictione subtraherentur, cogebantur eorum Abbates Diocesanæ Synodo interesse. Concilium Aurelianense I. anno 511. l. 2. Collectionis Harduini col. 1011. can. 19. ait: *Abbates pro humilitate Religionis in Episcoporum potestate consistant; & si quid extra regulam fecerint, ab Episcopis corrigantur; qui semel in anno in loco ubi Episcopus elegerit, accepta vocatione, conveniant.* Concilium Ocsense anni 598. tom. 3. Collectionis Harduini col. 535. can. 1. inquit: *Hoc Synodus sancta fieri elegit, ut annuis vicibus unusquisque nostrum omnes Abbates monasteriorum, vel Presbyteros, & Diaconos suae Diocesis, ad locum, ubi Episcopus elegerit, congregare praecipiat; & omnibus regulam demonstraret docendi vitas, cunctosque sub Ecclesiasticis regulis adesse praemoneat.* Constitutiones excerptae ex Concilio Galteri Archiepiscopi Senonensis, celebrato saecul. 10. tom. 6. p. 1. Collectionis Harduini col. 557. exp. 1. haec

habent: *Statuimus, ut Abbates, & Priores Conventuales, qui nec venerint ad Synodum, nec se excusaverint, praetendendo canonicum impedimentum, per octo dies ab ingressu Ecclesiae suspendantur.* Inter statuta Synodalia Guillelmi Majoris, Episcopi Andegavensis, qui vivebat in fine saeculi 13. tom. 1. novae editionis Spicilij Luca Dacherii pag. 726. reperitur praecipitum, Abbatibus, Archidiaconis, Archiepiscopis, & Decanis Ecclesiarum civitatis promiscue impositum, habendi penes se eadem statuta; & in nona Synodo ab eodem Guillelmo habita anno 1298. Abbatibus, ad Synodum accedere detrectantibus, inflicti praena suspensionis; & in Synodo undecima, ab eodem celebrata anno 1300. revocatur quidem enuntiata suspensionis poena, sed simul instauratur praecipitum, ut Abbates omnino intersint Episcopali Synodo, quae omnia leguntur eod. tom. 1. cit. Spicilij, pag. 739. & 740. Neque his refragatur textus in Can. Episcopis 11. dist. 18. ubi dicitur: *Episcopus non debet Abba-*

tem *exgere ad Synodum ire; nisi aliquam rationabilis causa existat.* Nam oppositum decernitur in *Can. Anis 16. ead. dist.* in quo habetur: *Annis singulis Episcopus in sua Diocesi Synodum faciat de suis Clericis, necnon Abbatibus, & discutit alteros Clericos, & Monachos.* Unde Alteserra de *Jurisdic. Ecclesiast. lib. 2. cap. 19.* ad utrumque textum conciliandum, primum intelligendum arbitrat, de vocatione ad Synodum, quæ non semel, sed sæpius, seu ultra id, quod jura præscribunt, in anno fiat: *Et quod Can. Episcopus (ait Alteserra) dicit, Abbates non esse cogendos venire ad Synodum, nisi rationabilis causa adfuerit, cautius intelligendum est, non esse scilicet gravandos Abbates iterum in anno venire ad Synodum, si foris extra ordinem convocetur, nisi rationabilis causa adsit, puta translationis Reliquiarum, vel consecrationis Ecclesie, vel alia simili.*

II. Verum, cum hodie Abbates, ceterique Prælati Regulares plerumque plena gaudeant exemptione ac Episcopi jurisdictione, non possumus, juxta omnia antiqui juris principia, de illis ratiocinari, sed & eorum exemptioni habenda est ratio. Neque sectari licet Episcopum Phamaugustanum in *tract. de Conciliis*, cui titulus *Synodia Ugonia*, ubi pag. 8. & seq. plura disputat de interventu Abbatum ad Synodum; cum enim is scripserit ante Tridentinum, non omnia, quæ adducit, congruant præsentis discipline. Ut itaque distinctè & ordinatim procedamus, primò de Abbatibus Secularibus, deinde de Regularibus disseremus.

III. Abbates Seculares, intra Episcopi Diocesim existentes, teneant Episcopali Synodo adesse, statuitur in *cap. Quod super his, de majorit. & obed.* Neque ullius exemptionis prætextu

possunt se ab hac obligatione unquam solutos existimare; nam Tridentinum *sess. 24. cap. 2. de reform.* illos solos exemptos liberat ab onere accedendi ad Synodum, qui subduntur Capitulis generalibus; quod profectò de Abbatibus Secularibus numquam dici poterit, uti bene ponderat Tamburinus de *Jur. Abbat. tom. 1. disput. 24. quest. 4. num. 8. & 9.* Rem exemplis illustrabimus.

IV. In civitate Cremonæ extat Ecclesia Collegiata S. Agathæ, quæ cum olim esset Regularium, à summis Pontificibus Callisto II. & Eugenio III. amplissima obtinuit privilegia exemptionis à jurisdictione Ordinarii, & ab obligatione accedendi ad Synodum. Præpositura hujus Ecclesie auctoritate Pii II. fuit postmodum à statu Regulari, & electivo commutata in Dignitatem Secularem, & collativam; ejusque Præbendæ Canonice Clericis Secularibus addicte sunt, præservatis tam Ecclesie, quam Præposito, & Canonicis, omnibus & singulis privilegiis, quibus antea fruebantur Regulares.

V. Præpositus, qui ex privilegio summæ Pontificis Pii IV. & ex antiqua consuetudine, habet præterea usum Mitre, & Pastoralis, & unâ cum eo Canonicis recusant accedere ad Synodum, à Episcopo Cremonæ indictam anno 1727. sed instaurato iudicio coram sacra Congregatione Concilii, & re maturè expensa, die 5. Aprilis 1732. decisum fuit, teneri accedere, & posse Episcopum pœnis, à jure statutis, in inobedientes animadvertere. Cumque denno Præpositus, & Canonici sua jura experiri voluerint, in Congregatione habita die 29. Augusti 1735. iterum succubuerunt.

VI. Alterum & celebre exemplum

plum est Abbatibus S. Barbaræ civitatis Mantuanæ. Præsertim iste insigni Collegiata, cui inserviunt Dignitates, & Canonici, & simul cum Ecclesia omnibusque Ecclesie Administris, tanta fruitur exemptione, ut Episcopus nec Ecclesiam visitet, nec Canonicos, aliosque Administris corrigit, nisi Abbas, aliique habentes Dignitates, Abbatiali inferiores, qui sibi invicem in hoc munere gradatim succedunt, negligentes fuerint in visitando, & corrigendo, que omnia habentur in Bulla Pii IV. data pridie idus Octobris 1564. Idemque Pontifex hanc præterea Abbati eximiam addidit prerogativam, ut possit suis subditis, addictis scilicet servitio prædicte Ecclesie, primam Tonaturam, & Ordines minores conferre, ad Sacramentum Confirmationis, in sua Ecclesia, Chrismate à loci Ordinario accepto, omnibus indistinctè administrare. Tot tantisque condecoratus privilegiis, tenebat Abbas accedere ad Synodum Episcopalem; sed, causæ articulo examinato in sacra Congregatione Concilii, cum hæc animadvertenter, nullum ab Abbate privilegium produci, quo specialiter, & expressè eximitur ab onere accedendi ad Synodum, propterea anno 1680. dixit, eum omnino interesse debere. Quæ omnia à nobis adnotata sunt in dissertatione, quam elaboravimus, cum ejusdem sacre Congregationis Secretarii munere fungeremur, in causa *Mantuanæ*, discussa die 23. Augusti 1727. de qua in *Thesaur. Resolut. tom. 4. pag. 109. & seq.* Præsertim pag. 112. num. 7.

VII. Hæc de Secularibus. Ad Regulares redeamus. Usus quondam apud Monachos invaluerat, ut uni principali monasterio plura inferiora subsessent, perinde ac membra suo capiti. Hunc morem describit Mabillon. in

præfat. ad sæcul. 5. Act. SS. Benedicti 5. 4. num. 53. his verbis: *In nobilitate convenit... eam fuisse in nobilioribus monasteriis disciplinam, ut qualibet minores sub se haberent colonias, quæ Cella, Præpositura, Obbedientia, Prioratus, Monasteriola, & Monasteria passim, imò & Abbatie aliquando vocabantur. In illis Cellis erant Præpositi, seu Decani, ad natum Abbatibus, qui principii monasterio præerat, amovendi & si qui Abbates illis præficiantur, nominis prius habito primi Abbatis consensu, eorum fiebat electio, ab eodem postea confirmanda.* Quandoque autem contingebat, principale monasterium esse plene exemptum ab Episcopi jurisdictione, secus verò inferiora; in quo rerum statu Abbas, qui aliqui ex inferioribus præerat, quamvis professionem emisisset in principali monasterio exempto, attamen, ratione alterius monasterii, non exempti, cui præerat, tenebatur adesse Synodo Diocesana, juxta sententiam latam ab Innocentio III. in *c. Ex ore, de privilegiis*, ubi controversantiam, hac ipsa de re agitam inter Abbatem Evasensem cenobii, & Vigoriensem Episcopum, ita definitivè: *Sententialiter definimus quod Evasen. cenobium liberum est in capite, tamquam ab Episcopali jurisdictione prorsus exemptum, & soli Romana Ecclesia subiectum. In membris autem, quæ non probantur exempta Diocesano Episcopo ipsium subiacere, decernimus; propter quod Abbas ad Synodum ejus debet accedere. pro ipsis quoque membris non exemptis idem Abbas tenetur Bigonen. Episcopo exhibere reverentiam, & obsequium, & honorem.* Ex hac potè Innocentii Decretali evidenter conficitur, potiori jure debere ad Episcopalem Synodum accedere Abbatem Regularem, qui non solum nulla fruitur personali exemptione, sed & insuper monasterio præ-

præficitur, Episcopi jurisdictioni plenè subjecto.

VIII. Si verò Abbates, unà cum monasteriis, que regunt, sunt omninò ab Episcopi jurisdictione exempti, non idè tamen sunt statim liberi pronuntiandi ab obligatione interveniendi Synodo Episcopali; sed considerandum est, an simul cum aliis sui Ordinis monasteriis coalescat in unum corpus, seu conciant unam communitatem, cujus singula membra subdantur Capitulo generali ejusdem Ordinis; vel potius monasteriis præficiantur, quorum quodlibet solitariam est, nullam nimirum habens cum aliis Ordinis monasteriis conjunctionem, nullam societatis, & mutue communicationis vinculum; atque ideo eorundem monasteriorum Prælati nullum Superiorem Generalem agnoscunt, cujus Capitulo subijciantur; cujus generis monasteria non pauca extra Italiam reperiri, exploratum est omnibus. Primi non coguntur accedere ad Episcopi Synodum; secundi omninò accedere debent; illos siquidem, & non istos eximit Tridentinum *sess. 24. cap. 2. de reform. ita decernens: Synodi quoque Diocesanæ quotannis celebrantur: ad quas exempti etiam omnes, qui aliis, cessante exemptione, interesse debent, nec Capitulis generalibus subduntur, accedere teneantur.* Cùm enim exceptio firmet contrariam regulam pro non exceptis, manifestum inde fit, Regulares generali Capitulo non subjectos, nulla ratione posse se à Synodo subducere, sicuti optinè perpendunt Fagnanus in *cap. Quod super his, de majorit. & obed. num. 3.* Cardinalis de Luca *de jurisdic. disc. 37. num. 5.* Cardinalis Petra *cit. loc. num. 102.*

IX. Nullam verò distinctionem adhibendam censuit Tridentinum

quoad illos Regulares, qui curam gerunt animarum; sed hos omnes, sine subjecti, sive non subjecti sint Capitulo generali, universim, promiscuè, & indistinctè, Synodo interesse debere, decrevit: *Ratione tamen (ait cit. loc.) Parochialium, aut aliarum secularium Ecclesiarum, etiam annexarum, debeant it, qui illarum curam gerunt, quicumque illi sint, Synodo interesse.* Idem longè ante Tridentinum, edixerat Concilium Provinciale Moguntinum anno 847. *cap. 14.* in *Colleccione Harduini tom. 5. col. 11.* districtè præcipiens, ne ullus Monachorum, qui Parochialibus præerat Ecclesiis, Episcopalem Synodum effugeret: *Nullus Monachorum (inquit) a liquidâ proprietatis habeat... nec Parochias Ecclesiarum accipere presumat sine consensu Episcopi. De ipsis verò titulis, in quibus constituti fuerint rationem Episcopo, vel ejus Vicario reddant; & convocati ad Synodum, veniant.*

X. Quam porrò Tridentino inherentes, hactenus adhibendam diximus inter Regulares distinctionem, non solum fuscè explicant Doctores, præcipuè Gonzalez in *cit. cap. Quod super his, de majorit. & obed. num. 8.* Antonius Paulinus *de Comitibus Ecclesiast. pag. 453. num. 6.* *Biblioth. maxim. Pontif. tom. 4.* Gavantus in *Praxi de Synodo Diocæs. cap. 3. in annot. 5. 1. num. 4.* Tamburinus, Fagnanus, Cardinalis de Luca *loc. cit.* sed exactè servandam statuit sacra Congregatio Concilii in causa Regularium, die 19. Novembris 1604. *lib. 10. decretor. pag. 102. à tergo: Sacra, &c. censuit, quoad primum esse injungendum omnibus Regularibus, qui vel Capitulis generalibus non subduntur, vel Curam animarum exercent, ut ad Synodos Diocæsanas accedant sub pena privationis vocis activæ & passivæ, ipso facto incur-*

currendæ, atque aliis panis, arbitrio Episcoporum imponendis, etiam excommunicationis, adeo ut jus declarandi, atque penas imponendi ad Episcopos, non obstante quacumque exemptione, pertineat, eidemque Episcopis jus sit prædictos Regulares, qui nullis Capitulis subduntur, absolute cogere ad Diocesanæ Synodi observationem; eos verò, qui ratione Curæ animarum interfuerint, ad servanda ea omnia, quæ in Synodo decreta fuerint circa Curam animarum, & administrationem Sacramentorum. Quodque hæc de Parochis Regularibus sanciverat, eadem sacra Congregatio iterum confirmavit in causa *Passavien. Jurisdictionis*, die 1. Octobris 1661. *lib. 22. decretor. pag. 661. & seq.* cùm enim quinto loco disputatum fuisset: *An Parochi Religiosi monasteriorum exemptorum, ut supra, vocati ad Synodum, teneantur venire, ac mandata Episcopalia accipere, circa ea que pertinent ad dictam Curam, pariterque festa propria Diocæs. populo denuntiare, & celebrare Jubilæa, & alia mandata Apostolica ab ipso Diocæsano Episcopo recipere;* responsum fuit: *Ad quantum, teneri.*

XI. Verùm, cùm animarum Cura, Ecclesiæ Regulari annexa possit ab Ecclesiæ Prælato exerceri vel per se, vel per Capellanos ad nutum amoviles, vel per Vicarium Secularem, prævia approbatione Episcopi, in perpetuum deputatum, singuli casus sunt speciatim expendendi. De primo, utpotè manifestè comprehenso in enuntiato Tridentini decreto, nulla fieri potest questio. De secundo dubitari potest, an ipse Prælati Regularis, an potius ejus Capellani Curati debeant Synodo interesse. Sed communiter sentiunt Doctores, hanc obligationem inesse Prælato, juxta celebrem *disc. 190. coram Serafino.* Quoniam, pergit Cardinalis

de Luca *cit. dec. 37. de jurisdic. n. 3.* tunc ipse Prælati personam gerit Curati, alique ab ejus nutu pendent, meri reputantur ejusdem adjutores & administri; unde rationi consentaneum est, ut Prælati à Synodo normam accipiat, ad quam, & se, & obnoxios sibi ministros, in animarum regimine dirigere debeat. In tertio casu, cùm universum exercitium Curæ translatum sit in Sacerdotem Secularem, etsi ea habitu remaneat pænes Prælatum Regularem, conveniunt pariter inter se Doctores, illi, & non huic, incumbere onus accedendi ad Synodum; Vicarius quippè, & non Prælati Regularis, cujus vices gerit, potest Episcopo, & Synodo rationem reddere parochiæ, quam actu regit, sicuti docet, & decisum testatur Fagnanus in *cap. Quod super his, de majorit. & obed. num. 7.* cui subscribit Cardinalis de Luca *cit. loc.*

XII. Sed quid, si cura annexa sit, non Ecclesiæ principali conventus, seu monasterii, sed alteri Ecclesiæ, monasterio accessorie unite; eaque regatur, non per Vicarium Secularem, sed per aliquem Regularem, à monasterii Prælato designatum, atque ad ejusdem placitum amovibilem? Quinam tunc Synodo adesse debet? Prælati ne, an iste Regularis Curam actu administrans? Hanc questionem movet modo citatus Cardinalis de Luca *num. 4.* eamque dirimit dicendo, non Prælatum, sed Vicarium Regularem debere Synodo intervenire; & rectè, quia, posita locali separatione Ecclesiæ Curatæ à monasterio, Vicarius Regularis, qui in Ecclesiâ Curata resident, eamque actu administrat, solus versatur inter Parochiæ incolæ, eorumque indolem, & mores solus cognoscit; ex quo fit, ut loci Ordinarius in cæteris omnibus parochiam respicientibus, hunc,

hunc, & non monasterii Præsulem, consulat, & si opus fuerit, moneat ac corrigat, neque ullam monasterii Prælati rationem habeat, nisi cum eodem injungendum duxerit, ut prælatum Regularem à Curæ exercitio removeat. Accedit, sæpius contingere, ut Ecclesia Curata, & monasterium, cui est accessorie unita, in diversis existant Dioccesibus: ac propterea, nisi Regularis, qui Ecclesiam Curatam actu administrat, teneatur interesse Synodo, à loci Ordinario indicæ, neque ipse, neque ejus Prælati compelli possent ad illam accedere.

XIII. Idemque juris esse, arbitramus, cum animarum Cura est annexa quidem principali Ecclesie Monasterii, ubi Prælati residet, regitur tamen, & administratur per Regularem, non ab ipsomet Prælato, sed à Capitulo electum & designatum, ita ut non sit in Prælati arbitrio illum à Curæ exercitio divellere; quod evidenter colligi volumus ex decreto, à sacra Congregatione Concilii edito die 1. Aprilis 1636. in causa *novæ Segovie Insularum Philippinarum*, lib. 19. *decretor. pag. 568.* in qua rescriptum fuit: *Episcopum procedere posse ad penas etiam censurarum contra Regulares exercentes Curam animarum in Ecclesiis Parochialibus Regularium, si renuunt accedere ad Synodum, non autem contra Superiores eorumdem Regularium.*

XIV. Sed quamquam hæc ita de jure se habeant, quandoque tamen Regulare privilegium obtundunt, quo se ab accessu ad Synodum excusari arbitrantur. Ejusmodi privilegio, credere fas est, fuisse olim donatos Monachos Cistercienses, ne secus dicamus, eos contra jura deliquisse, cum inter statuta in Capitulo generali anno 1273. condita *cap. 12.* vetuerunt Abbatibus Lemovicensibus accedere ad

Synodos Episcopales, sicuti legitur apud Martene, & Durand. *tom. 4. Thesauri nov. Anecdotor. col. 1440.* Quod certo scimus, est, Fratris Prædicatoribus, & Minoribus fuisse illud concessum à Gregorio IX. in *cap. Nimis prava, de excess. Prælat.* Ferunt quoque, Monachos Cassinenses, & quosdam alios Regulares, etiam Curam animarum habentes, simile indultum impetrasse ab Eugenio IV. Quamobrem Murga in *notat. ad primam decisionem post commentaria ad Constitutiones Apostolicas, & in tract. de Beneficiis quest. 2. cap. 109.* eos subtrahit ab obligatione interveniendi Synodo. At certe hallucinatur, & fallitur; ea quippe privilegia, ante Tridentinum obtenta, ab eodem Tridentino revocata, & abolita sunt; atque ideo nullus Regularium, qui alias de jure ad Synodum pergere tenetur, potest illam evadere obtentu privilegii Apostolici, nisi doceat, tale privilegium fuisse post Tridentinum concessum. Ita contingit in lite, olim exorta inter Archiepiscopum Beneventanum, & Monachos S. Sophiæ, Rectores Ecclesiarum Parochialium, quæ eidem monasterio S. Sophiæ sunt unitæ. Renuebant Monachi interesse Synodo, ad quam ab Archiepiscopo cogebantur adire; & sacra Congregatio Concilii, in qua disceptabatur causa, non antea Monachos ab obligatione paren- di Archiepiscopo solutos declaravit, nisi postquam docuerunt de expresso privilegio non adendi ad Synodum, sibi à S. Pio V. & propterea post Tridentinum collato, quemadmodum referunt, & ad rem animadvertunt Fagnanus in *cit. cap. Quoad super his, de majorit. & obed. num. 12.* & Cardinalis Petra ad *Constitut. Apostol. tom. 5. pag. 131. num. 118.*

XV. Secus est de consuetudine, qua

qua etiam aliquando fulciri se posse credunt Regulares, ne teneantur ad Synodum ire; etenim, quamvis Cardinalis de Luca *cit. disc. 37. de jurisdiction. num. 6. & seq.* opinetur, sola consuetudine absolvi posse Regulares à lege eos ceteroquin ad Synodum ire adstringente, solumque dis- putet, an sufficiat decennialis, vel requiratur quadragenaria; verius tamen est, nullam consuetudinem, nisi tanti temporis sit, ut presumptionem inducat privilegii Apostolici, Regularibus quoad hoc prodesse; quoniam aut consuetudo, de qua est sermo, præcessit Concilium Tridentinum, & illa ab eodem Tridentino fuit abrogata, aut est inducta post Tridentinum, & hæc infringitur à Bulla Pii IV. qua Concilii Tridentini acta & decreta confirmantur, & magis aperte ab alia ejusdem Pontificis Constitutione, data 13. Kalend. Martii 1564. ubi omnia, & singula, quæ Concilii decretis adversantur, sive antea inducta, sive in posterum inducenda, nulla, invalida, irrita, & nemini, tam in foro fori, quam in foro conscientie, suffragari posse decernit.

XVI. Abbates, de quibus hucusque locuti sumus, de eorum numero sunt, qui potantur exemptione primæ dumtaxat, aut secundæ speciei; quod quilibet potuit ex iis, quæ diximus, advertere. Aliud dicendum de Abbatibus præditis nobiliori exemptione tertiæ speciei, cum territorio separato, & vera qualitate *Nullius*; durum quippe nobis videtur, istos proprium habentes territorium, in quo jura exercent quasi Episcopalia, adigere ad interveniendum Synodo vicini Episcopi, si ipsimet Abbates facultatem habeant propriam Synodum celebrandi. Solumque disceptari posset, an, qui hac facultate carent, cogendi sint

ad eligendum aliquem, quem maleverint, ex finitimis Episcopis, cujus Diocesez Synodo intersint. Rationem dubitandi præbet sæpius allegatum decretum Tridentini *sess. 24. cap. 2. de reform.* obligans Episcopos, nulli Archiepiscopo subjectos, ad semel eligendum aliquem Metropolitanum, ad cuius Provinciale Concilium semper deinceps teneantur accedere; quo quidem decreto alicui etiam Abbates verè *Nullius*, decisum fuit in particulari Congregatione, deputata à san. mem. Benedicto XIII. & habita die 8. Maii 1725. in responsionibus ad quintum, & sextum dubium; inde enim, propter rationis paritatem, inferri posse videtur, eosdem Abbates, si potestate careant propriam Synodum habendi, obstringendos similiter esse ad eligendum Episcopum, cujus Synodo assistant; ne secus Clerus & populus, cui præficiuntur, omni careat Synodali statuto. At nihilominus, re melius perpensa, oppositum nobis dicendum apparuit; etenim onus eligendi Metropolitanum, ad cuius Provinciale Concilium conferre se debeant, à Tridentino impositum est solis Episcopis, nulli Archiepiscopo subjectis, & solum per extensionem translatum est ad Abbates tertiæ speciei, habentes territorium separatum à Diocesi ejuscumque Episcopi; absotum autem, atque ab omni æquitate devium nobis videtur, iterum extensionem (ut ita dicamus) extendere, sen oneri per extensionem Abbatibus imposito, novum onus adicere, quod profecto scimus numquam fuisse in praxi receptum.

CAPUT II.

*De Abbatibus, Prioribus, Guardianis
Conventuum subjectionum Jurisdictioni
Episcopi, tanquam Sedis Aposto-
licae Delegati.*

AD intelligentiam eorum, quæ in præsentî Capite dicturi sumus, brevis præmittenda est notitia suppressionis quorundam Religiosorum conventuum, factæ ab Innocentio X. Quoniam exiguis Religiosorum numerus, in parvis cœnobis commorantium, plerumque in causa est, cur Regularis disciplina ibidem relaxetur, et corruat; inde enim fit, ut Religiosi, qui ob eorum paucitatem, Choro vacare, cæteraque cuiusque Ordinis propria Instituta explere non valent, otio indulgent, liberos evadant, ac secularibus negotiis se immisceant; idcirco Innocentius X. in sua Constitutione 30. tom. 5. Bullarum pag. 481. quæ incipit *Instauranda*, data idibus Octobris 1652. multa ex ejusmodi cœnobis, in Italia, eique adjacentibus Insulis sita, atque in litteris Congregationis, super hac re specialiter deputatæ, nominatim expressa auctoritate Apostolica suppressit, extirpavit, & abolevit. Verum, cum postea plerique Regularium Ordinum Superiores eidem Pontifici supplicassent, ut aliqua ex suppressis cœnobis in pristinum statum restitueret, ac præterea ex publicis documentis, & Episcoporum attestacionibus constitisset in illis tot all posse Religiosos, qui, etsi numerum non exæquarent, quem Pontifex optaverat, sufficientes tamen videri poterant ad Regularem custodiendam disciplinam, & insuper

necessarii reputabantur ad excipiendas populî Confessiones, & Divina persolvenda Officia in locis, ubi alii non reperiebantur Regularium conventus; Innocentius X. porrectis sibi precibus indulgens, nonnulla ex prælati cœnobis redintegravit, & Regularibus restituit, hisce tamen adjectis legibus: primò, ut in illis sex ali possent, & actu alerentur Religiosi probatæ vitæ, quorum saltem quatuor essent Sacerdotes mature ætatis; secundo, ut iidem conventus, antea suppressi, & postea restituti, totaliter subiacerent Jurisdictioni Ordinarii, tanquam à Sede Apostolica Delegati; quam subjectionem duraturam decrevit, quamdiu iidem conventus tantas adepti non essent fortunas, ut sustentare possent, & actu sustentarent duodecim Religiosos. Aliud autem idem Pontifex statuendum duxit de parvis monasteriis, cœnobis, seu conventibus, intra Italiam pariter, eique adjacentes Insulas existentibus, quæ nunquam suppressa fuerunt; hæc siquidem Episcoporum Jurisdictioni tunc solum subiecta esse, sancivit, cum in iis actu non degant sex Religiosi; sed si sex Religiosi in hisce cœnobis, nunquam suppressis, commorentur, illa eadem gaudere voluit exemptione, qua antea fruebantur. Habentur hæc omnia in Decreto incipiente *Ut in parvis*, quod prodit die 10. Februarii 1654. Totaque rei gestæ series à Fagnano, qui particularis Congregationis, ab Innocentio X. deputatæ, fuerat Secretarius, describitur in *Cap. Relatum, ne Clerici, vel Monachi*; & specialis restitutionis aliquorum conventuum Dioecesis Bononiensis edita est post Synodum Dioecesanam Cardinalis Hieronymi Boncompagni.

II. Præfata distinctio inter parva Religiosorum cœnobis, quondam suppressa, & postea integrata, atque ea, quæ nunquam suppressa fuerunt, est præ oculis habenda, ne contra Innocentii Decretum, idem feratur de utrisque judicium. Loquendo itaque de conventibus primi generis, statim excitata est controversia, an ita illi subiacerent Jurisdictioni Ordinarii, ut simul censerentur subtrahi à Jurisdictione Prælatorum Regularium. Et, teste Fagnano in *Cap. Quanto, de offic. Ordinari. num. 41.* decisum fuit, non esse ademptam Prælo Regulari Jurisdictionem, qua antea potiebatur, sed eandem promiscuè, seu cumulativè, datam etiam Ordinario, ita ut inter utrumque locus sit præventioni. Sed, quia nimis facile foret, ut Superior Regularis semper, atque in omnibus Ordinarium præveniret, ejusque Jurisdictionem prorsus eluderet, propterea ab Alexandro VII. certi quidam casus determinati sunt, in quibus, non obstante præventione Superioris Regularis, licere voluit Ordinario causam ad se advocare, & simul quædam regulæ præscriptæ, ad quas & Ordinarii, & Superiores Regulares, in eorundem conventuum regimine, conformare se debeant, quæ videri possunt apud eundem Fagnanum *cit. loc. num. 42.*

III. Unica restabat dirimenda questio, an scilicet Abbates, Priores, Guardiani, & uno verbo Superiores conventuum, de quibus agimus, teneant interesse Synodo, ab Episcopo indictæ. Et etiam hæc dehinc Alexander VII. suis Apostolicis litteris, datis die 30. Martii 1661. quarum meminere de Aste, Archiepiscopus Hydruntinus, in *Method. Visitationis Apostolicæ part. 5. §. 2. num. 18.* Verbois in *ad. lit. ad Chokier. de ju-*

risdict. in exemptis tom. 5. in addit. ad part. 4. quest. 19. Romæ. *ad Constitut. Synodal. Gerundens. tom. 1. lib. 1. cap. 2. n. 8.* Etæque per extensum relate à Fagnano in *cit. Cap. Quanto num. 64.* ita se habent: *Cum, sicut accepimus, postò Decreto sel. rec. Innocentii Pape X. Prædecessoris nostri incipiente: Ut in parvis: die 10. Februarii 1654. edito, quo parvi conventus, non habentes præscriptum numerum Religiosorum, visitationi, correctioni, & omnimodæ Jurisdictioni Ordinarii loci, tanquam super hoc à Sede Apostolica Delegati, plene in omnibus subijciuntur, dubitatur, an Abbates, Priores, Guardiani, & alii prædictorum conventuum Superiores, ab Episcopo vocati ad Dioecesanam Synodum accedere teneantur; Nos, ejusmodi dubium tollere cupientes, præfatos Abbates, Priores, Guardianos, & alios parvorum conventuum hujusmodi Superiores, ad Synodum Dioecesanam accedere teneantur, si ad eam ab Episcopo, uti Sedis Apostolicæ Delegato, vocentur, auctoritate Apostolica, teneant præsentium, declaramus; & ita ab omnibus, ad quos pertinet, servari præcipimus.*

IV. Alexandri VII. Sanctioni concinnit decisio sacre Congregationis Cœcilii in causa *Pientinae Synodi*, quam, ad uberiorem rei elucidationem, integram atteximus: *Instante Promotore Synodi Dioecese Pientinae pro declaratione, an Superiores parvorum conventuum teneant accedere ad Synodum Dioecesanam, quatenus fuerint vocati ab Episcopo, tanquam Sedis Apostolicæ Delegato, datæ fuerunt litteræ pro informatione Ordinarii, qui retulit, Guardianum Minorum Conventuum Sancti Quirici, ad Synodum Dia-*

Dioecesanam die 24. Septembris proxime elapsi accersitum, comparuisse per Procuratorem, asserendum, non teneri accedere, eo quia Fratres Minores Conventuales obstringi non poterant legitimis Syndacibus; Priorem quædam Serorum Beatae Mariae Virginis se excurasse per epistolam, ex quo dictam visitationem generalem sui canobii expectabat; denique Patrem Guardianum Conventualium civitatis Pientinae, absque ulla hesitatione, Synodo interfuisse; unde E.E. VV. exorat, ut ne Superiores hujusmodi parvorum conventuum subjectionem suae jurisdictioni quoadmodum excutiant, licet in iis, quae respiciunt visitationem, & correctionem, ad tenorem Decreti san. mem. Innocentii X. incipientis, Ut in parvis, semper suam exerceant facultatem, declarare dignentur, illos teneri ad Synodum accedere, meditante resolutione infrascriptorum dubiorum.

Primo: An PP. Guardiani, ceterique Superiores parvorum conventuum teneantur accedere ad Synodum Dioecesanam, quatenus fuerint vocati ab Episcopo, tamquam Sedis Apostolicae Delegato. Et quatenus affirmativè.

Secundo: An casu, quo vocati non interveniant, subjacere debeant mulctæ in prædicta Synodo Dioecesana adversus contumaces committantur.

Die 16. Junii 1703. sacra Congregatio Eminentissimorum S. R. E. Cardinalium, Concilii Tridentini Interpretum, ad primum respondit affirmativè; ad secundum pariter affirmativè arbitrio Ordinarii; excepta mulctæ pecuniaria.

V. Jam, ut à suppressis, &

restituis, ad parvos conventus, numquam suppressos, gradum faciamus, si hos actu non incolant sex Religiosi, quorum quatuor sint Sacerdotes, juxta censuram allegati Decreti Innocentii X. non secus ac priores, de quibus hætenus, subduntur jurisdictioni Ordinarii loci, & proinde metiendi sunt eodem jure, quo illi. Si verò sex in iis alantur Religiosi, eoque magis si plures ab Ordinarii jurisdictione penitus eximuntur, quod liquet ex enunciato Decreto, & dissertè declaravit sacra Congregatio super statu Regularium die 29. Novembris 1657.

Sacra Congregatio super statu Regularium censuit, conventus numquam suppressos, in quibus actu degunt de familia plures, quam sex Religiosi, minimè comprehendi in decreto san. mem. Innocentii X. quod incipit: Ut in parvis, ac proinde locorum Ordinarius nequaquam posse, in vim dicti Decreti, in hujusmodi conventibus, aut illorum personis, ullam sibi jurisdictionem vindicare; quam declarationem postquam retulit Panimoll. decis. 84. annot. 2. num. 62. addidit: Pro cujus observantia decreti respondit sacra Congregatio Concilii in Melphiten. Jurisdictionis 3. Aug. 1686. Causa autem Melphitenensis, quam induit Panimoll. hæc fuit. Cum Episcopus Melphitenis sacra visitaret Apostolorum limina, quæsit à sacra Congregatione Concilii, an sibi competeret delegata jurisdictione in parvos suæ Dioecesis Regularium conventus, numquam suppressos, in quibus non alerentur quatuor Sacerdotes, ita ut jus sibi esset, non solum isdem conventibus annexas Ecclesias, sed & ipsos conventus, ejusque cubicula, ac præterea inibi existentes Regulares personaliter visitare. Et sacra Congregatio die 3. Augusti 1686. respondit: Servandum esse decretum Congregationis super statu Regularium, editum 29. Novembris 1657.

sonaliter visitare. Et sacra Congregatio die 3. Augusti 1686. respondit: Servandum esse decretum Congregationis super statu Regularium, editum 29. Novembris 1657.

VI. Quomobrem Regulares, qui seni, ut præscriptum est, parvis in conventibus, numquam suppressis, degunt, nisi curam animarum habeant, adstringi nequeunt ad interveniendum Episcopali Synodo; quemadmodum in eadem, quam retulimus, causa Pientina, eadem sacra Congregatio Concilii, de his postmodum specialiter consulta, expressè sancivit.

VII. In sacra Congregatione, habita sub die 16. Junii proxime elapsi, propositis ad instantiam Promotoris Fiscalis Curiae Episcopalis Pientinae infrascriptis dubiis, nempe Primo, an Priores, Guardiani, ceterique Superiores parvorum conventuum teneantur accedere ad Synodum Dioecesanam, quatenus fuerint vocati ab Episcopo, tamquam Sedis Apostolicae Delegato. Et, quatenus affirmativè.

VIII. Secundo, an casu quo vocati non interveniant, subjacere debeant mulctæ, in prædicta Synodo Dioecesana adversus contumaces nominatè; rescriptum fuit: ad primum Affirmativè; ad secundum Affirmativè, arbitrio Ordinarii, excepta mulctæ pecuniaria. Reclamante autem adversus hujusmodi resolutionem Priore, & Patribus conventus B. Mariae Virginis Servorum, loci Serofani, sub fundamentum, quod dictus eorum conventus non sit comprehensus in Decreto sanct. mem. Innocentii X. incipiente: Ut in parvis; renovato per Constitutionem sanct. mem. Alexandri VII. eo quia, ut asseritur, numquam fuit Tom. I.

suppressus, ac semper ibidem manserunt de familia sex Religiosi, Eminentiis Vestris resolvendum proponitur.

IX. An respectu dicti Conventus B. Mariae Virginis loci Serofani esset standum, vel recedendum à decisio in casu, &c.

X. Die 15. Septembris 1703. sacra Congregatio Eminentissimorum S. R. E. Cardinalium, Concilii Tridentini Interpretum, censuit, non consentum Serofani non esse comprehendendum.

CAPUT III.

De obtinentibus dignitates, personatus, officia, & de Vicariis, tum Generali, tum Foranensibus.

Dignitas, personatus, & Officium, sæpe promiscuè accipiuntur; strictè tamen, & juxta juris apices, distincta sunt Beneficia. Dignitates quippe obtinere dicitur, qui ratione Beneficii, quod possidet, præminentiam habet, cum jurisdictione in foro externo, sicuti olim erat, & alibi etiam nunc est Archidiconus; Personatus, qui solam præminentiam sine jurisdictione, uti Prior, & Decanus; Officium, qui nec præminentiam, nec jurisdictionem, sed administrationem dumtaxat habet aliorum rerum, ad Ecclesiam pertinentium, uti Sacrista, & Thesaurarius. Hi omnes, lato quodam loquendi modo, dicuntur Prælati, & capropter, si sint de Clero Seculari, nec privilegio post Tridentinum imperato excusentur, tenentur Synodo Dioecesanae interesse quod asserunt Massobro de Synodo Dioec. cap. 3. dub. 2. n. 9. Gavanti. in præxi Synodi Dioec. cap.

cap. 2. in annot. num. 4. Pax Jordan. lucubr. lib. 8. tit. 2. num. 46. & seq.

II. Vicarius Generalis Episcopi, quamquam a jure quandoque dicatur Officialis, ut in cap. Licet, de offic. Vicar. in 6. & in Clement. 2. de rescriptis, attamen in aliquibus regionibus ultra montes, præsertim in Belgia & Belgio, usus obtinuit, ut ab Officiali distinguatur, & Vicarius nuncupetur, qui ea exercet, quæ sunt jurisdictionis voluntariæ; Officialis verò, qui jurisdictionis præest contentiosæ; quod restantur Cabassut in theoria & praxi Jur. Can. lib. 1. cap. 17. num. 1. & Van-Espen Juris Eccl. tom. 1. part. 1. tit. 12. cap. 6. Atque Alesserra in Vindict. Ecclesiast. Jurisdic. lib. 7. cap. 6. Apud nos autem unus, & idem Episcopi vices, in utriusque jurisdictionis exercitio, gerere consuevit; quod etiam esse juri conformius, observavit Guillelmus Lyndewode ad Constitutiones Angliæ lib. 2. ad tit. de sequestratione possessionis, & fructuum, verb. Vicarius Generalis, in quibus: "Horum potestas differt ab Officialium principalium potestate, de quibus sequitur in textu; nam Officialis dicitur, quibus causarum cognitio generaliter per habentes jurisdictionem Ecclesiasticam committitur, & in tales transfunditur cognitio causarum notiorum Diocesis, non tamen inquisitoria, nec correctio, sive punitio criminum &c. Sed Vicarii Generales nomina prædicta facere possunt virtute officii, ex causa collatione Beneficiorum." Quod porro Vicarius Generalis juris habeat quoad Synodum, absente Episcopo, jam supra ostendimus; in præsens asserimus, eum, præsertim, atque ita jubente Episcopo, & posse & debere Synodo intervenire;

atque insuper affirmamus, maximo per decere, & expediri, ut Episcopus velit, suum Vicarium Synodo adesse. Colligimus hæc ex quodam Brevis Gregorii XIV. edito ad dirimendam celebrem controversiam, quam subdimus.

III. Presidente Cardinali de Castro Metropolitanæ Ecclesiæ Hispanensis, magna excitata est controversia inter Vicarium, Generalem, & Capitulum Metropolitanæ super præcedentia sedendi in Synodo; eaque delata ad sacram Congregationem Concilii, cum adhuc indecisâ penderet, san. mem. Sixtus V. ita decrevit: "Vicarium, seu Officiale Generale, præsertim Archiepiscopo, vel Episcopo, neque locum in Synodo Diocessana, aut in Capitulo, a jure communi habere, aut prætere posse; ipso verò Archiepiscopo, vel Episcopo absente, præcipuum in eadem Synodo locum obtinere debere." Adversus hujusmodi Breve, prævia aperitione oris, quam de voto sacre Congregationis Concilii, à Gregorio XIV. obtinuit, reclamavit Cardinalis de Castro, aliudque ab eodem Gregorio reportavit Breve moderatum decreti Sixti V. hisce verbis conceptum: "Vicarium, seu Officiale, aut Provivorem Generalem Archiepiscopi, cujus præsentia in Synodis Diocessanis, pro controversiis & litibus dirimendis, & querelis cognoscendis, & decretis statutis, necessaria omnino est, tam absente, quam etiam præsertim Archiepiscopo, primum locum post ipsum Archiepiscopum, & ante Capitulum, vel à Capitulo deputatos, in eadem omnino Synodo Diocessana de jure habere, & obtinere debere, nisi tamen ex consuetudine legitima Capitulo jus in eadem Syno-

do Vicarium præcedendi constitit esse acquisitum.

IV. Hæc, quæ indicatur in decisione Romanæ Rotæ in Hispanens. Juris sedendi in Synodo, 21. Junii 1697. coram Muto, edita apud Nicollum Jur. Canon. tom. 1. litt. C. §. 7. post num. 180. eo tantum animo hic retulimus, ut à Gregorio XIV. rationes audiremus, propter quas oportet, ut Vicarius Generalis, etiam præsertim Episcopo, Synodo intersit; nam de loco, ubi sedere debeat, infra erit sermo.

V. Præter Vicarium Generale, qui toti præest Diocesi, alii ab Episcopo constituuntur peculiare Vicarii, dicti Foranei, ut extra civitatem in pagis, & oppidis jus dicant, in quibusdam levioris momenti causis, & jurisdictionem exercent, ad certos dumtaxat actus limitatam; à quorum tamen sententiis liberum est ad Episcopum appellare, juxta Glossam in Clementina 2. verb. Foraneo ubi Archidiaconus, & Cardinalis, de rescriptis & latè deducta per Sbrozium de Vicario Episcopi, lib. 1. quest. 7.

VI. Ejusmodi Vicariorum originem antiquissimam esse, atque ad Chorepiscopos referendam, non immerito arbitratur Juven de Sacramentis, dissert. 9. quest. 2. cap. 4. Quamquam enim Rabanus Archiepiscopus Moguntinus in Opus. de Chorepisc. quem sequuntur Beveregius in notis ad Conc. Ancyr. can. 13. Binghamus Origin. Ecclesiastic. tom. 1. lib. 2. cap. 14. Cavetus, Blondellus, Tourneley, alique existimant, Chorepiscopos, ordinatione, & characterè, veros Episcopos fuisse; attamen, quod citatus Binghamus fatetur, communior, magisque recepta est opinio, fuisse eos tantummodo Presbyteros, quemadmodum fuisse probant Turrianus not. ad can. 54.

Nicæn. Arab. Estius in 4. sent. dist. 24. §. 70. Anton. Augustinus epist. Jur. Can. lib. 6. tit. 1. cap. 8. 11. & 15. Morinus de Sac. Ordin. part. 7. exercit. 4. Thomassinus de vet. & nov. Eccles. discipl. part. 1. lib. 2. cap. 1. & 2. Natalis Alexander Appendic. ad dissert. 44. in sec. 6. etsi negari haud possit quandoque contigisse in Chorepiscopum assumi, qui Episcopali characterè esset antea insignitus, & à sua Diocesi ob persecutionis ætum expulsum, aut ejusdem administratione, in alicujus gravis criminis poenam, legitima auctoritate privatus; quod opportunè animadvertunt Bellarmin. tom. 2. Controv. de Clericis lib. 1. cap. 17. Hallier de sacris Ordin. sect. 5. cap. 2. art. 2. §. 5. Cabassutius Noit. Eccles. sæculi 4. in can. 13. Concilii Ancyrani num. 6. & Petrus de Marea lib. 2. de Concord. cap. 13. Siquidem Concilium Nicænum can. 8. ita prospexit Episcopis Novatianis, qui ad Catholicam redierent Ecclesiam, ut ab Episcopo loci, sive ad Presbyteri eujusdam oppidani, sive ad Chorepiscopi officium admitterentur; idemque decretum fuisse de Episcopis Meletianis, ad Ecclesiæ unitatem reversis, colligitur ex ejusdem Concilii epistola Synodica apud Socratem lib. 1. cap. 9. Jam ergo Chorepiscopi constituebantur in pagis, & oppidis, ut ea Episcopi loco gubernarent; quamobrem à Ferrando Diacono Breviar. cap. 79. vocantur Episcoporum Vicarii: Chorepiscopi, inquit, idest Vicarii Episcoporum; eademque nomenclaturam apud alios habent sacrorum Canonum Collectores. Quia porro Chorepiscopi, præter jurisdictionem ad regimen loci, qui præstiebantur, necessariam, potestas quoque data erat conferendi minores Ordines, quibus tunc temporis accensebatur Subdiaconatus: &

aliquando, cum nimirum Episcopali characterē erant exornati, isdem ab Episcopo loci facultas quoque delegabatur conferendi Ordines sacros; inde factum est, ut Chorepiscopi, tot condecorati prerogativis, eo usque auidacē devenirent, ut in omnibus se Episcopis aequarent; cumque nec Canones Conciliorum, præcipue Canon sextus Concilii Sardicenis, quartus Toletani 12. vigesimus secundus Francofordiensis, septimus Hispalensis, neque epistolæ Decretales summorum Pontificum, & signanter epistola olim 88. Leonis Magni (si tamen ejus est, quod recentiores Critici negant) & epistola Leonis III. ad Episcopos Gallæ, quibus Chorepiscoporum refranabatur insolentia, satis fuissent ad eos continendos in officio; idcirco sæculo 8. & 9. ita pluribus præcipientibus Ecclesiæ legibus, Chorepiscoporum ordo suppressi cœpit, ac medio circiter sæculo 10. prorsus extinctus est; quod narrat Natalis Alexander *hist. Eccles. tom. 4. ad sæculum 4. in Append. ad dissert. 44.*

VII. Extinctis Chorepiscopis, sollicitudo lustrandi rusticanas parochias, præsidendi parvis oppidis, corrigendis, ac puniendi in his degentes Clericos, quæ prius Chorepiscopis competeat, translata est in Archiepiscopos, Archidiaconos, & Decanos rurales; unde Sigebertus in *Chronico* agens de Damaso II. qui Pontificatus inivit anno 1048. Archidiaconos cum Chorepiscopis confundit, ita scribens: *Damasus Papa decrevit; ne quid contra Episcopos præsumant Archidiaconi, qui dicuntur Chorepiscopi, idest villarum, & regionum Episcopi.* Erant igitur Archidiaconi, Decani, & similes, in Chorepiscoporum locum substituti, Vicarii rurales, seu Foranei Episcoporum. Propterea Concilium

Londonense anni 1237. *can. 2.* Archidiaconis, utpotè vices Episcopi in sibi commissis Diocesis regnunculis obeuntibus, injungit, ut in *Decanatum suorum conventibus Sacerdotes maxime in his studeant erudire, docentes eos, qualiter circa Baptismum, Penitentiam, Eucharistiam, & Matrimonium debeant se habere*; quemadmodum legitur in Collectione antiquæ Spelmani *tom. 2. pag. 119.* etsi in recentiori Wilkins *tom. 1. pag. 650. Eucharistia* nomen omissum sit. Et Concilium Lambethanum anni 1267. *cap. 31.* ac Concilium ad Pontem Audemari anni 1279. *can. 21.* isdem Archidiaconis, & Decanis ruralibus, veluti jurisdictionem in pagis exercentibus, districtè præceperunt, ut in Clericos animadvertent, qui Clericalem Tonsuram non gestarent. Ut porro ejusmodi Vicarii Foranei proprio muneri facilius satisfacerent à Concilio Coloniensi anni 1266. *can. 14.* Excestrensi anni 1287. *can. 31.* aliisque congestis à Thomassino *de vet. & nov. Eccles. discipl. part. 2. lib. 5. c. 76.* statutum est, ut eorum quilibet, singulis mensibus, omnes sue jurisdictioni subjectos Sacerdotes in quandam veluti ruralem Synodum, coram se congregaret, ubi & eos instruere, & quæ in sua regnuncula corrigenda essent, rescire posset.

VIII. Morem istum partiendi Diocesis in totidem veluti minusculos Episcopatus, quorum singulis suis præsideret Vicarius, etsi pervagatissimus esset in toto ferè Occidente, inusitatum tamen fuisse in nostra Italia, asserit laudatus Thomassinus, in quam primum invecrum credit à S. Carolo Borromeo, cujus rei causam refert in adeo angustus & coarctatos limites Diocesis Italicæ, ut unus Vicarius Generalis, in civitate residens, visus sit toti Diocesi regendæ sufficere. At sus-

picamur, virum, cæteroque eruditissimum, in hoc errasse; nam, ut præmittamus vestigia, in plerisque Diocesisbus adhuc extantia, antiquæ jurisdictionis, quam in aliqua eartumdem parte exercebant Archidiaconi, & Decani, Joannes Franciscus Bonhomius, Episcopus Vercellensis, S. Carolo cœvus: à quo, uti narrat Ughelius, anno 1572. fuit Episcopus inauguratus, in suis *Decretis generalibus reformationis Ecclesiasticæ, editionis Coloniensis anni 1585. pag. 119. & seq.* disse-rit de nostris Vicariis Foraneis, non tamquam recens institutis, sed veluti jamdiu antea inductis, dicens, eos assumi consuevisse ex Archiepiscopis, & Præpositis oppidorum; quod tamen monet, non oportere esse perpetuum, cum Vicarii Foranei officium illis dumtaxat sit committendum, qui litterarum scientia, morum integritate, ac rerum agendarum usu, præstantiores sunt. De isdem pariter Vicariis, ante Bonhomium, mentionem fecerat Petrus Franciscus Zinus in *Exemplo boni Pastoris*; adhuc quippe vivente celebri Joanne Matthæo Giberto, Episcopo Veronensi, laudatus Zinus Giberti Constitutionibus, typis Veronensibus impressas, vulgavit anno 1542. iterumque Venetiis excudi curavit anno 1563. quarum nova editio denuò proditit Veronæ anno 1740. Jam autem in hac postrema editione *pag. 290.* profertur testimonium Zini asserentis, ab Episcopo Giberto constitutos fuisse per suam Veronensem Diocesis Vicarios Foraneos: „porro, cum nec ipse Episcopus, (inquit Zinus) nec ejus Vicarius, et reliqui ministri, magna negotiorum urbis multitudine distenti, valeant ita accuratè ea, quæ ruti gerenda sunt, intueri & animadvertere, utrum Sacerdotes se rectè

„gerant, imperataque faciunt; multos ex Archiepiscopis, & Parochis peritioribus, & magis idoneis, utamquam Vicarios... constituit. Vicarios quoque Foraneos nominatos legitimus ab Innocentio IV. in *Cyp. Romana, de offic. Ordin. in 6.* at ibi Foraneos appellat Vicarios, quos Archiepiscopus Remensis constituit, re attentaverit in suorum Suffraganeorum Diocesisbus. De veris autem Vicariis Foraneis loquitur Clemens V. in *Clem. 2. de rescriptis*, ubi differentiam ponit inter Episcopum *principalem Officalem*, ejusque *Officalem Foraneum*, qui in certa Diocesis parte ad certos actus constituitur; notatque ibidem Glossa, ab hoc Officiali Foraneo posse appellationem interponi ad Episcopum, etsi Anastasius Germonius *Animadvers. lib. 1. cap. 7.* contra communiter receptam, usque comprobatam Glossæ opinionem, oppositum suadere conetur.

IX. Verum, quidquid sit de primordiis Vicariorum Foraneorum, in Italia certum est, nunquam apud nos tantam illis tributam jurisdictionem, quantum olim habuerunt, & alicubi etiam nunc habent, extra Italiam; sed eorum facultates ad quædam dumtaxat levioris momenti negotia consuevisse restringi & limitari, quod jam supra observavimus.

X. Illos porro ad Synodum referendo, si ad cœterum pertinent Parochorum, nullus dubitat, debere Synodo adesse; si verò simplicis sunt Presbyteri, quamvis nullum possideant Ecclesiasticum Beneficium, idem de illis statuumus, quod de Vicario Generali diximus; accessit nimirum ab Episcopo teneri ad Synodum accedere. Affirmamus præterea, oportere, ut Episcopus omnes suos Vicarios Foraneos ad Synodum vocet, quoniam

ab istis, tanquam oculatis testibus, melius, quam à Vicario Generali, certior fieri poterit de iis, quæ in remotis Dioecesis partibus occurrunt, & aliquam fortassè Synodalem sanctionem exposcunt.

CAPUT IV.

De Canonicis Ecclesie Cathedralis, & Collegiatarum.

Canonicos Ecclesiarum Cathedralium invitandos esse ad Synodum Provinciale, deliberatum fuit in Concilio Provinciali Mechliniensi, celebrato Lovanii anno 1574. *Quod posthac nominatim ad Concilium Provinciale vocabuntur Decani, & Capitula Ecclesiarum Cathedralium;* apud Martene, & Durand. *Thesaur. nov. Anecdor. tom. 4. col. 451.* & cum communi docet Fagnanus in *Cap. Et si membra à n. 37. usque ad fin. de his, quæ sunt à Prelatis sine consensu Capituli.* Inviti tamen compelli nequeunt, ut interveniant, quemadmodum idem Fagnanus prosequitur; & si Concilio Provinciali intersit, votum merè consultivum, non decisivum habent, juxta decretum sacre Congregationis Concilii, in *Salernitana Synodo*, die 19. Aprilis 1796. *lib. 8. decretor. 174. Capitulum Deputatos vocem duntaxat consultivam in Concilio Provinciali habere.*

II. Quod spectat ad Synodos Dioecesanæ, ut vera fateamur, nulla in antiquis Synodis fit mentio Canonico- rum; sæpius quidem illis interfuisse, atque interesse debere, legitimus, Ab- bates, Priores, Decanos, & Parochos; quod patet tum ex iis, quæ *hujus libri cap. 1. num. 1.* retulimus, tum ex statutis Synodalibus Joannis Episcopi Leodiensis anni 1287. *Mandamus De-*

canis, & Sacerdotibus, & aliis, qui ipsi Synodo interesse tenentur; & ex statutis Ecclesie Avenionensis anni 1337. cap. 8. Hoc statuto præcipimus & mandamus, ut de cætero Priores, Rectores, Decani, & alii, qui ad Synodum venire consueverint, &c. atque ex statutis Ecclesie Meldensis: Præcipitur districtè, ut omnes Presbyteri, Curam habentes, veniant ad Synodum; cit. tom. 4. Thesaur. Anecdor. col. 829. 563. & 891. sed nusquam Canonicos, specialiter nominatos, invenimus. At nihilominus, juxta præsentem disciplinam, ad Dioecesanam Synodum invitandos esse Canonicos Ecclesiarum Cathedralium, communitè asserunt Doctores congesti à Monacello tom. 1. tit. 3. formul. 3. num. 5. Solumque questio est, an invitati teneantur adesse. Bortus in tract. de Synodo part. 2. in princ. n. 2. & seq. & Massobrius de Synodo Dioec. cap. 3. dub. 2. affirmant, reluctantes cogi non posse, nisi tamen in Synodo agendum foret de negotiis ad eos pertinentibus, aut de rebus, in quibus ab Episcopo Capituli consilium est exquirendum. Attamen sententia opposita, obstringens Canonicos Cathedralis ad interveniendum Synodo, saltè per aliquot, è Capituli gremio deputatos, magis recepta est apud Doctores, & usu comprobata. Primò, quia censentur constituti in quadam quasi dignitate, comparanda cum Prioribus, & Decanis, quos semper ad Synodum adactos nuper vidimus. Secundo, quia nunquam accidit, ut in Synodo non tractetur de Honoris Canonicis ritè persolvendis, de Cleri moribus reformandis, de restauranda Ecclesiastica disciplina, cæterisque, quæ ipsos quoque Canonicos respiciant; in quo reque eventu, omnes Doctores consentiunt non licere Canonicis se à Synodo excusare. Bar-

bo-

bose de offic. & potest. Episcopi part. 3. allegat. 53. n. 11. Pax Jordan. lib. 8. tit. 2. num. 59. Romaguer. ad Constit. Synod. Gerunden. lib. 1. tit. 1. cap. 2. n. 15. & alii, eandem obligationem extendentes ad eorundem Canonico- rum Coadjutores.

III. Episcopus Illerden. à sua Synodo Dioecesanæ tentavit excludere Canonicum Pœnitentiarium, quia, ut ajebat, in jure cautum non reperitur, vis illi esse interveniendi Synodo. Sed interposita à Pœnitentiario appellatione ad sacram Congregationem Concilii, hæc censuit, eum nequaquam excludi posse. Si enim invitandi, & admittendi sunt cæteri Canonici, eo magis visus est admittendus Canonicus Pœnitentiarius, qui est quasi Parochus totius Dioecesis, & jus habet excipiendi sacramentales Dioecesanorum Confessiones, non ex speciali commissione Episcopi, sed à legè, à Concilio scilicet Tridentino, ita ut propterea in his, quæ spectant ad forum internum censendus sit Ordinarius; de qua re plura Fagnan. in *Cap. Graves à num. 20. de Præbendis.*

IV. Alii Ecclesie Cathedralis Beneficarii, qui inter Canonicos non cooptantur, ab Episcopo vocati, possunt, & debent interesse, sed re- luti singuli, non tamquam constituentium unum corpus seu collegium, juxta sensum sacre Congregationis Concilii, expositum à Pignatell. *consul. 3. tom. 7.*

V. De Cononicis Collegiatarum Ecclesiarum censet Massobrius *cit. cap. 3. dub. 2. num. 26.* neque oportere, ut ad Synodum invitentur, neque invitatos adigi posse ad interveniendum, nisi cum fortassè cæteri quoque è Dioecesi Clero interesse teneantur. At, cum in suprâ allegato Concilio Mechliniensi decere visum fuerit, ut Capitula Collegiatarum Ecclesia-

rum vocarentur ad Concilium Provinciale: *Fuit conclusum & resolutum, quod posthac nominatim ad Concilium Provinciale vocabuntur Decani... & Capitula Collegiatarum Ecclesiarum Provinciae Mechliniensis, ut per se, vel per suos Procuratores, in Synodo Provinciali compareant; multo magis oportere existimamus, ut ad Dioecesanam Synodum invitentur; invitatos autem non posse accessum denegare, ex iis periculum fiet, quæ de obtinentibus Beneficiis simplicia inferius statuemus. Quare rectius Pax Jordan. *loc. cit. num. 59.* omnes Canonicos Collegiatarum, eorumque Coadjutores, ad Synodum absolute compelli. Quod si Collegiata extra locum sit, ubi Synodus habetur, tunc, ne Ecclesie suo fraudetur servitio, non omnes Canonici, sed aliqui eorum, à Capitulo deputandi, debent omnium nomine Synodum adire, juxta decretum sacre Congregationis Episcoporum, & Regularium, apud Pignatellum *consul. 77. n. 62. tom. 9.* & benè deducta per Pacem Jordanum *cod. cit. loc. n. 69.**

VI. Usus obtinuit, ut Canonici tam Cathedralium, quam Collegiatarum Ecclesiarum, postquam quadraginta annorum non interrupto spatio diligerent Ecclesie inservierunt, exemptionem consequantur à Choro, atque ab omni absolvantur servitio, deinceps Ecclesie præstando, quin tamen idcirco aliquid amittant aut ex Præbendæ fructibus, aut ex distributionibus quotidianis, quas lucrantur, etiamsi absint à loco Beneficii; ea siquidem exemptione obtenta, libertatem pariter nanciscuntur à vinculo residentie, juxta declarationem editam à sacra Congregatione Concilii die 17. Decembris 1718. in responsione ad quintum ex dubiis jubilationum propositis à nobis, ejusdem sacre Congregationis

Secretarii munus tunc obeuntibus. Jam autem, si de hisce Canonicis, qui *Jubilati* dicuntur, instituitur questio, an teneantur Synodum adire, sine ulla hesitatione affirmamus, modo tamen Episcopo specialiter vocentur; quod colligimus ex *Cap. Cum ad hoc, de Clericis non residentibus*, & decisum deprehendimus à sacra Congregatione Concilii in *Aquilana* 27. Septembris 1657. ad tertium dubium *lib. 2. 1. decretor. & in Sabina. 2. Octobr. 1717. lib. 17. decretor.* Potest quippe contingere, ut Episcopus Canonici jubilati, veluti maturioris etatis & consilii, rerumque ad Ecclesiam, & Capitulum respicientium magis periti, operà indigeat in Synodo; absolum autem videtur, ut in his circumstantiis ille non teneatur morem gerere Episcopo vocanti, possitque à Synodo se abducere; quemadmodum in re simili ratiocinatur Michaël Thomasius in *Tract. de ratione habendi Concilia Provincialia & Dioecæana fol. 136.* Accedit, Canonicum, etiam post obtentum Jubilationis indultum, posse ad servitium Ecclesie revocari, si nimirum, ex aliorum ministrorum paucitatem, Divina Officia debito cultu expleri non valeant, quod in *eis. cap. Cum ad hoc, Patriarchæ Antiocheno* dissertis verbis rescripsit Gregorius IX. & censuit sacra Congregatio Concilii in responsione ad quartum ex prædictis dubiis Jubilationum; multo magis itaque poterit Canonicus jubilatus ad Episcopum compelli venire ad Synodum, cum ejus presentia conferre posse videatur ad Ecclesie, totiusque Dioecesis utilitatem.

¶ *De Synodo* in *cap. Cum ad hoc, de Clericis non residentibus* ubi dicitur: *Et si quibusdam locis, ubi non sunt sufficientes Clerici, ad celebrationem Synodorum, non possint convenire, tunc illi Synodum adire non teneantur, nisi per litteras apostolicas, vel synodales, fuerint expressè invitati.*

CAPUT V.

De Parochiis.

Dioecæanas Synodos à primæ earum origine potissimum ex Parochiis fuisse conflatas, & ratio suadet, & antiquissimi Ecclesie Canones nos edocent. Illis quippe, quæ eò semper collimarunt, ut animarum salutem promoverent, eos maxime interesse oportuit, quibus aliqua Domini gregis portio tradita erat custodienda. Hinc Synodus Dioecæana Antisiodorensis anni 578. *can. 7. tom. 3.* Collectionis Harduini *col. 444.* sancivit: *Ut medio Majo omnes Presbyteri ad Synodum in civitatem veniant;* & in formula habendi Synodum Dioecæanam, à Burchardo adscripta Concilio Salegustadiensi anni 1022. quod ab aliis *Moguntinum* dicitur, eo quod Salegustadium jam tum esset Moguntinæ Diocesis, legitur: *Convenientes Presbyteri omnes intrent, (Synodum) & secundum Ordinationis suæ tempus residentant.* Quibus in locis, sicuti & in aliis veteribus Canonibus, Sacerdotum, & Presbyterorum nomine Parochos designari, advertit *Vau-Espen Jur. Eccles. univers. part. 1. tit. 18. cap. 2. num. 4.* iniquens: *«Hic nota, omnes indistinctè Præbiteros ad Synodum admitti; nec mirum, quia, juxta phrasim illius temporis, nomine Presbyterorum veniebant Parochi, adeo ut admittere Presbyteros ad Synodum, idem tunc significaret, quod hodie admittere Parochos.»* Enimverò Concilium Lipitinsense anni 743. *tom. 1. Concil. Gallie* editionis Symondi *pag. 578.* aperte ostendit, Presbyterorum nomine se, non alios, quam Parochos intelligere, cum *can. 3. ait: Ut unusquisque Presbyter,*

in parochia habitans, subjectus sit illi Episcopo, in cujus parochia habitat, & semper in Quadragesima rationem & ordinem ministerii sui, sive de Baptismo, sive de Fide Catholica, sive de Precibus, & ordine Missarum, ipsi Episcopo reddat & ostendat. In eodem sensu Sacerdotum nomen usurpavit Innocentius III. in *cap. Quod super hoc, de majorit. & obed. cuidam Episcopo, quem Gonzalez existimat fuisse Cantuariensem, rescribens: Albates, & Sacerdotes Dioecæana lege tibi subditos, qui ad tuam Synodum venire continent (dummodo in ipsa Synodo non ducas aliquid statuendum, quod Canonicis obviet institutis) per consuram Ecclesiasticam ad Synodum ipsam venire compellas, & debitam tibi obedientiam & reverentiam exhibere; ubi Innocentium Sacerdotum vocabulo Parochos indigitasse, observat Fagnanus in *comment. ad idem Cap. num. 2. & 3.**

II. Magis dissertè posteriores Canones Parochos, seu Curatos, proprio & speciali nomine expressos, ad Synodum compellere, præter suprâ allegata statuta Ecclesie Meldensis, in quibus *Presbyteri curam habentes*, ad Synodum ire jubentur; in epistola Synodica Raimundi, Episcopi Ruthenensis, anni 1289. habetur: *Precipimus, ut ad dictam Synodum hiemalem veniant Ruthenam personaliter omnes Prælati, & Clerici, & Sacerdotes Curam animarum habentes; sæpius cit. tom. 4. Anecdotor. Martene, & Durand. col. 673.* Et inter statuta Ecclesie Nemausensis, anni 1364. *tit. 15. cap. 2.* legitur: *Præcipientes districtè, quod Rectores, vel Sacerdotes Parochiales, singulis annis ad utramque Synodum veniant; eod. tom. 4. col. 1605.* Omnem demum

dubitationem auferit Tridentinum *sess. 24. cap. 2. de reformat. clarè & manifestè edicens: Ratione tamen Parochialium, aut aliarum secularium Ecclesiarum, etiam annexarum, debeant illi, qui illarum curam gerunt, quicumque illi sint, Synodo interesse. Quocirca extra controversiam est; quotquot animarum curam gerunt, sive secularis, sive Regularis illi sunt, indubie lege adigunt ad interveniendum Synodo; Barbosa ad *istum cap. 2. Trident. num. 26 & de offit. & potest. Episc. part. 3. allegat. 93. num. 5. & seq. Mansobr. de Synodo Dioecæ. cap. 2. dub. 2. num. 12.* Amedeus Chirólus de sacris Conciliis *pag. 381. & Dixi simpliciter, in Biblioth. Max. Pontif. Roccaerbi tom. 7.* Ildephonus Clemens de Arostegui in *supradict. Concordia Pastoralis, part. 2. cap. 12. num. 22.**

III. Aligua difficultas unice esse poterat, quòd Parochos Ecclesie administrantes, subjectas Prælato Nullius, secundæ tamen, & non tertie speciei, juxta distinctionem, quam adhibuimus, & explicavimus *lib. 2. cap. 11. num. 1.* Si territorio præfati Prælati secundæ speciei, quod lato quodam loquendi modo dicitur Nullius, sit undequaque circumscriptum ab una eademque Dioecesi, nullus dubitavit, quin illius territorii Parochi interesse debeant Synodo, ab ejusdem Dioecesis Episcopo indite; at, cum aliquando contingat, illud territorium à pluribus Dioecibus terminari, disceptatum fuit, cujusnam Episcopi Synodo intervenire deberent. Sed difficultatem enodavit sacra Congregatio Concilii; etenim, cum Concilium Tridentinum *sess. 24. cap. 9. de reformat. statuerit, Ecclesias Seculares, quæ Nullius Dioecesis esse dicuntur, visitandas esse ab Episcopo viciniori, hoc*

est, ut ibidem explicat, & decisum narrat Barbosa num. 4. ab Episcopo, cujus Cathedralis proximior est territorio, de quo agitur, & frustranea visita fuerit visitatio, nisi Parochi tenerent accedere ad ejusdem vicinioris Episcopi Synodum, editisque in hac statutus parere; ideirò sacra Congregatio die 12. Februarii 1622. lib. 12. decretor. pag. 90. ad dubium his verbis proposuit: *An Rectores, qui sunt Nullius Dioecesis tenentur accedere ad Synodum Dioecesanam illius Episcopi, qui tamquam proximior potest eos visitare*; respondit: *Teneri. Quam quidem sacra Congregatio sententiam pluribus exornaverunt, aliisque argumentis roborarunt Fagnanus in cap. Quod super his, de majorit. & obed. & Card. Petra ad Constitut. Apostolic. tom. 5. pag. 131. n. 117.*

CAPUT VI.

De obtinentibus beneficia simplicia, ceterisque Presbyteris, & Clericis Dioecesis.

Nihil de istis disputandum jam superest, cum, quid de singulis sit statuendum, distinctè explicaverit sacra Congregatio Concilii, cujus propterea sanctiones præstat dumtaxat referre. In causa Tullen. die 17. Martii 1593. lib. 7. decretor. pag. 69. *Sacerd. &c. censuit, Episcopum non posse cogere accedendum ad Synodum habentes Beneficia simplicia, nisi ex consuetudine aliud observatum fuerit.*

II. Quoad ceteros à Clero, nullum habentes Ecclesiasticum Beneficium, eadem sacra Congregatio die 15. Decembris 1629. lib. 14. decretor. ita consultat: *Episcopum Balneoregion. supplicat per sacram Congregationem responderi: Primo: An ipse cogere*

possit simplices Sacerdotes non Beneficiatos, & Clericos sacris Ordinibus initiatos, pariter non Beneficiatos, suæ Dioecesis, ad intercedendum Synodo Dioecesana? Secundo: Et quid, si concurrat consuetudo? respondit: Posse cogere, quando in Synodo agendum est de reformatione morum, sive de aliqua re, concernente totum Clerum, vel de intimandis decretis factis in Synodo Provinciali; hoc autem casu, in ipsa Synodi convocazione faciendam esse mentionem, quod de predictis erit tractandum. Ad secundum, concurrente consuetudine, posse.

III. Utramque responsonem confirmavit in causa Januen. die 10. Septembris 1633. lib. 14. decretor. pag. 780. addens, in circumstantiis, in quibus simplices Beneficarii, alique de Clero, Synode adesse coguntur, eos non esse admittendos ad votum ferendum pro confirmatione Judicium, & Examinatum Synodali. Idem repetitum fuit in causa Forsempronien. die 17. Januarii 1654. lib. 19. decretor. pag. 302. simulque deliberatum, ut secreto moneretur Episcopus *ne absque necessitate cogeret Clericos, & Sacerdotes ad interessendum Synodo.* Et, cum Episcopus Sancti Angeli, & Basiacianum occasione visitationis sacrorum liminum sciscitaretur, an posset ad Synodum compellere quemdam suæ Dioecesis Sacerdotem, obtinentem Beneficium Sancti Antonii de Vienna, in eadem Dioecesi existens, & propria carens Ecclesia; sacra Congregatio die 15. Aprilis 1690. respondit, servanda esse modò allegata decreta, lib. 4. decretor. pag. 254. à tergo, & 255.

IV. Ex quibus sacra Congregationis sanctionibus, duo planè confluunt: Primum nimirum, obtinentes

Be-

Beneficia simplicia tunc solam Synodo adesse debere, cum legitima consuetudo ad id eos obstringit; Alterum, tam ipsos, quam ceteros à Clero, generatim ad Synodum compelli posse, cum aut de morum disciplina restauranda, aut de re ad omnes Clericos pertinente, agendum est. Hæc non multum ardidit Amedeo Chirolo de Sacris Conciliis pag. 382. tom. 3. Biblioth. Maxim. Pontif. Sed, præ auctoritatem sacra Congregationis Concilii, cui, vel soli, Chiroli asseclas acquiescere oporteret, illa eadem communi calculo à Doctoribus approbantur, præcipuè à Panormitano in Cap. Quod super his, in primo notabili, de majoritat. & obedien. Fagnano ibidem numer. 3. Botto in Tract. de Synod. part. 2. numer. 18. Azorio. Institut. moral. tom. 2. lib. 3. capit. 47. quæst. 3. Episcopo Crispino in tractat. de Visitatione Pastoralis part. 3. §. 18. num. 4. Monacello in formular. legal. tom. 1. tit. 5. form. 3. num. 3. & tom. 4. pag. 104. num. 155. quorum postremus illud iterum monet, quod à sacra Congregatione jam audivimus; nimirum oportere, ut Episcopus, ad omnem præcavendam litem, & impediendas quærelas, cum omnes Clericos ad Synodum vocat, in convocationis edicto causam exprimat, propter quam id insueti oneris iisdem imponit.

V. Ceterum, quod possit consuetudine induci, ut simplices Beneficarii, ceterique de Clero obstringantur adesse Synodo, præter ea, quæ Doctoribus de robore & efficacia consuetudinis generatim astruunt ad Cap. fin. de consuet. manifestè colligitur ex Pontificali Romano 3. part. tit. 5. ubi legitur: *Sacerdotes, & Clerici universi, qui ad Synodum de jure, vel consuetudine venire tenen-*

tur, conveniant in civitate, vel alio loco, prout Pontifex ordinaverit. Idemque tam antiquæ, quam recentiores Synodi, ut certum ponunt. Statuta Synodalia Ecclesie Avenionensis anni 1337. cap. 8. cit. tom. 4. Anecd. col. 567. hæc habent: *Hoc statuto præcipimus, & mandamus, ut de cætero Priores, Rectores, Decani, & alii, qui ad Synodum venire consueverint personaliter, in qualibet Synodo infallibiliter veniant.* Statuta Ecclesie Bitterensis anni 1368. num. 1. tom. 4. Anecd. Martene col. 627. ad Synodum vocat, *quod de jure, vel consuetudine venire tenentur.* Et Concilium Provinciale Mediolanense V. part. 1. Act. Eccl. Mediol. pag. 276. decernit: *Synodo Dioecesana universi & singuli Sacerdotes, & Clerici cujuscumque Ordinis intersint, quicumque Canonum jure, vel Ecclesiasticis sanctionibus, vel Tridentino decreto, vel consuetudine, aliave ratione interesse possunt, aut planè debent. Adint vero inter ceteros quicumque Beneficium Ecclesiasticum (cujus causa de jure, aut consuetudine abesse debent) in ea Dioecesi obtinent, cujus Synodus celebratur, quomvis in alia domicilium habeant.*

VI. Neque casu, sed consultò in hoc Mediolanensi Concilio hujus mentio facta est consuetudinis; quia, si vera narrat Pax Jordan. lib. 8. c. 2. n. 65. Mediolani reapse consuetudo viget, ut omnes, Sacris iniati, ad Synodum accedant. Rectè pariter ibidem cautum est, ut Beneficarii ejus Episcopi Synodum adeant, in cujus Dioecesi Beneficium possident; nam si quis origine subditus sit Episcopo ex. gr. Parmensi, sed Beneficium possideat in Dioecesi Placentina, & in hac insuper commoretur; huius, & non illius Episcopi Synodo intervenire debet, quem-

quemadmodum censuit sacra Congregatio Concilii, apud Fagnanum in *Cap. Quod super his, num. 13. de majori. & obed.*

VII. At idem ne juris erit, cum quispiam simplex Beneficium obtinet in Diocesi Placentina, sed domicilium habet in Diocesi Parmensi? De hoc decerni videtur in allegato Mediolanensi Concilio, quod adesse cogatur Synodo Placentina. Verum tunc advertendum erit, qua ratione ab alterutro Episcopo ad Synodum vocetur. Si à Parmensi vocetur, tamquam Beneficiarius, eo quod consuetudo ibi invaluerit, ut omnes Beneficarii ad Synodum eant, non poterit præfatus Clericus ad accessum adigi, quoniam qua Beneficiarius, Placentino, & non Parmensi, subditur Episcopo; si verò vocetur, non quatenus Clericus, quia scilicet ex circumstantiis emergunt, quæ omnes Clericos ad Synodum urgent, non poterit accessum declinare; nam, qua Clericus, illi Episcopo subdicitur, in cuius Diocesi degit. Ab Episcopo autem Placentino potest ad suam Synodum cogi, ratione Beneficii, quando cumque casus evenierit, ut alii similes Beneficarii Diocesis Placentinae compellantur ad Synodum se conferre. Ex quo fit, ut ille, de quo est sermo, eodem anno, ad duplicem Synodum adigi queat; ad Parmensem scilicet, & Placentinam, si ad unam uno nomine, altero ad alteram vocetur.

CAPUT VII.

De Fratribus Capellanis Sacrae Religionis Hierosolymitanæ, curam animarum habentibus, aliisque eidem Religioni inservientibus.

Et si sacrum Concilium Tridentinum sæpius cit. sess. 24. cap. 2. de reform. omnes Regulares, Curam animarum habentes, ad Episcopalem Synodum ire, iusserit; specialis nihilominus instituta est disputatio de Fratribus, quos Capellanos vocant, Hierosolymitanæ Religionis, in aliqua eidem Religionis annexa, seu subjecta Ecclesia animarum Curam exercentibus; cui quidem peculiari disputatio ansam dederunt amplissima privilegia, quibus, ob ejus præclarissima in Ecclesiam Catholicam merita, Hierosolymitanus Ordo fuit à Sede Apostolica largè exornatus. At perpetua & constans sacrae Congregationis Concilii sententia fuit, nullum privilegium Fratribus, de quibus agimus, suffragari, ut à Synodo, ab Episcopo indicta, se possint subtrahere; etenim S. Pius V. in sua Constitutione 104. tom. 4. part. 3. Bullar. pag. 499. postrema Romane editionis, aperte declaravit, exemptiones concessas Religionis Hierosolymitanæ, nequaquam comprehendere ejusdem Ordinis Religiosos, eisque commisas Parochiales Ecclesias, in illis, quæ animarum Curam respiciunt, in quibus servanda statuit Concilii Tridentini decreta. Idemque iterum sancitum reperitur à Gregorio XIII. Constitut. 125. §. 5. cit. part. 3. tom. 4. Bullar. pag. 456.

II. Quamobrem, cum sacra Congregationis Concilii examini subjecta fuerint hæc dubia, in causa *Illerden. Synodi*:

„Pri-

„Primo, an fratres Capellani sacrae Religionis Hierosolymitanæ, Curam animarum habentes teneantur convenire ad Synodum Dioecesanam.

„Secundo, an iidem Fratres Capellani, Curam animarum habentes, & Sacramenta in eorum Ecclesiis Regularibus, & exemptis ministrantes Clero, & populo seculari, subiecto Episcopo loci, teneantur ad Dioecesanam Synodum convenire.

„Tertio, an iidem Fratres Capellani, Curam animarum habentes, teneantur interesse lectioni, & conferentiæ casuum conscientie ab Episcopo præscriptis propter necessitatem, vel utilitatem Ecclesie, præsertim contra propositiones damnatas.”

III. Die 17. Julii 1683. sacra Congregatio respondit: *Ad primum, secundum, & tertium, Affirmativè.*

IV. Neque solum Episcopus prædictos Fratres Capellanos cogere poterit, ut Synodo interveniant; sed liberam præterea potestatem habet, quas administrant Parochiales Ecclesias, quoad ea pariter, quæ ad animarum Curam quoque modo referuntur, ut Delegatus Apostolicæ Sedis, visitandi, juxta Constitutionem 187. S. Pii V. cit. part. 3. tom. 4. Bullar. pag. 180. Quia porro S. Pius V. expressè ait, se per hanc Constitutionem nullum voluisse afferre detrimentum juri visitandi easdem Ecclesias, quod antea Religionis, ejusque Militibus competebar; inde fit, ut facultas illas visitandi, in his, quæ Curam spectant animarum, censeatur, cumulative interesse Episcopo, & Prioribus Hierosolymitanis: illi quidem jure, delegato; istis autem jure ordinario; ita tamen, ut, si Episcopi, & Priorum decreta inter se discrepent, illa prævalent,

quæ ab Episcopo sunt edita, juxta plures sacrarum Urbis Congregationum sententias relatas à Monacello in *formular. tom. 1. tit. 5. formul. 2. num. 2.*

V. Quæ autem diximus de Fratribus Capellanis, potiori jure locum sibi vindicant in Sacerdotibus secularibus, qui aliquando præficiuntur Ecclesiis Parochialibus, annexis Hierosolymitanæ Religionis. Hi siquidem, cum Religiosi non sint, nullam omnino possunt præterere causam, cur à Synodo se excusent, aut in aliis parochiæ administrationem respicientibus, Episcopi jurisdictionem declinent. Hinc, cum in celebri causa *Pragen. Jurisdictionis*, de his Sacerdotibus quæsitum fuisset à sacra Congregatione Concilii: *Au nominati, seu deputati in dictis Ecclesiis, postquam reportaverint ab Archiepiscopo licentiam pro exercenda Cura animarum, teneantur se conformare Constitutionibus Synodalibus, & ordinationibus Consistorialibus quoad omnia, in ordine ad Sacramentorum administrationem, & Curam animarum: die 14. Januarii 1708. responsum fuit Affirmativè, sicuti habetur tom. 9. Thesauri Resolutionum anni 1740. pag. 170.*

VI. At, quoniam alii etiam Sacerdotes reperuntur, seculares quidem, nec Religiosis votis devincti, qui non Curæ animarum, sed aliis Hierosolymitanæ Religionis sunt servitiis addicti; de his quoque videndum remanet, an, & quando ad Episcopalem Synodum adigi queant. Concilium Tridentinum sess. 24. cap. 11. de reformat. decrevit, inservientes Ordinibus Militaribus, & nominatim Religioni Hierosolymitanæ, subiectos esse jurisdictioni Ordinarii, tamquam Sedis Apostolicæ Delegati, nisi vel Religiosam profes-

sio-

sionem emiserint, vel intra Militaris claustrum, seu domus septa degentes, Religioni actu inserviant, & sub Ordinis Praelati obedientia vivant. Idem Tridentini decretum instauravit, & distinctius explicavit Gregorius XIII. *cit. Constit. 125. Bullar. part. 3. tom. 4. in qua praedictos inservientes, quocumque nomine nuncupentur, iterum subiecte delegate jurisdictioni Episcoporum, tam in visitatione, quam extra visitationem §. 2. pag. 455. Exceptis tamen iis, qui Ecclesiis, aliisque locis ditorum Militum actu seruiant, & intra eorum septa, & domos resident, ac sub eorum obedientia vivunt, quae omnia debere simul concurrere intelliguntur; sive iis, qui legitime, & secundum Regulam praedictae Religionis professionem fecerint, de qua loci Ordinarius constare debeat. Quam explicationem & prosequuntur, & illustrant Fagnanus in cap. Qui Presbyterum num. 801. §. 1. & 99. de pœnit. & remis. Monacellus tom. 4. in sup. pl. ad §. tom. num. 159. pag. 105. Pignatell. consulti. 22. tom. 2. Rota decisi. 120. num. 16. & seq. part. 16. recen. atque eadem semper respexit, suaeque decisiones ad illam conformavit sacra Congregatio Concilii, praecipue in *Mater. ius. Jurisdictionis*, 8. Februarii 1659. lib. 21. decret. pag. 533. & seq. & novissime in *Caput. quæ. Jurisdictionis*, 19. Novembris 1735.*

VII. Eidem itaque distinctioni inherentes, nullo labore rem nostram conciliemus. In primis enim nihil de illis Sacerdotibus peculiariter dicendum occurrit, qui religiosa vota nuncuparunt; hi quippe inter veros recensentur Religiosos, de quibus satis abundè disseruimus. Ad alios verò quod attinet, aut Hierosolymitanæ Religionis obsequis sunt ita mancipa-

ti, ut simul omnes servent & impleant conditiones, quas Concilium Tridentinum, & Gregoriana Constitutio exposcunt, & tunc, cum exemptione fruuntur ab Episcopi jurisdictione, in illis dumtaxat eventibus coguntur Synodo interesse, in quibus eodem onere gravantur ceteri exempti, ac ipsimet Regulares; aut ab aliqua ex praescriptis conditionibus deficiunt; & tunc, cum omnino subdantur jurisdictioni Ordinarii, tamquam Sedi Apostolicae Delegati, debent ad Synodum accedere, perinde ac alii Dioecesanii.

VIII. Quæ hactenus de Hierosolymitano dicta sunt, adamussim congruunt Militari Ordini SS. Mauricii, & Lazari, qui à S. Pio V. in *Constitutione 43. §. 12. Bullar. tom. 4. part. 2. pag. 339.* in omnibus exequatus est Ordini Hierosolymitano. Hinc, cum nonnulli Sacerdotes Dioecesis Uritanæ litteras, quas *Patentiales* vocant, obtinissent à Vicario Commentæ SS. Mauricii, & Lazari, iisdemque muniti se immunes factarent à jurisdictione Ordinarii; causa proposita in sacra Congregatione Concilii, & disputato, quod sequitur, dubio: *An Officiali Patenti Commentæ SS. Mauricii, & Lazari, sint exempti à jurisdictione Ordinarii?* die 7. Septembris 1726. responsum fuit *Negative*.

CAPUT VIII.

De Beneficiariis, Capellanis, aliisque aggregatis Ecclesie in solo Lateranensi fundata; de Protonotariis, & Subcollectoribus spoliarum; ac de Ecclesiasticis privilegiatis Almae Domus Laurentianæ.

Priusquam de istorum omnium accessu ad Synodum instituat sermo,

mo, aliqua necesse est de singulorum exemptionibus delibare.

II. Privilegia, à summis Pontificibus Lateranensi Capitulo concessa, atque à Pio IV. postea revocata, de novo à Sixto V. restituta & confirmata fuerunt in *Constitutione 29. Bullar. tom. 4. part. 4. pag. 187.* Quocirca ad normam Sixtinae, quæ hodie viget, Constitutionis, Ecclesie fundatæ in solo Lateranensi sunt exemptæ à jurisdictione ordinaria Episcopi, etsi subdantur ejusdem jurisdictioni delegata, juxta *decis. 115. n. 7. & 9. decis. 313. num. 9. in fin. & num. 12. cum duob. seq. part. 9. recen. & decis. 485. part. 15. decis. 375. num. 17. & seq. & decis. 387. num. 5. & 6. part. 18. recen.* Aliqua tamen circa sensum Sixtinae Constitutionis remanebat difficultas à Doctoribus excitata; num scilicet, ut Ecclesia dicatur fundata in solo Lateranensi, necesse sit, ut solum reapse fuerit subdantur, proprio, sincero, ac stabili dominio Basilicæ Lateranensis, quod profectò exigere videntur verba privilegiorum eidem Basilicæ competentium, quæ instaurata fuere à Sixto V. in *formadum adnotavit Monacell. in formad. legal. tom. 2. tit. 17. formad. 1. num. 85. an potius satis sit, ut solum, paullò ante Ecclesie constructionem, fuerit, data opera, Capitulo Lateranensi donatum; ut nimirum Ecclesia in eo edificanda subtraheretur ab ordinaria jurisdictione Episcopi. Hoc posterius satis esse censuit olim Rota *decis. 185. part. 15. recen.* Verum oppositum decretum est à peculiari Congregatione, hac super re à san. mem. Benedicto XIII. deputata, die 20. Decembris 1726. uti videre est in voto decisivo, quod circumferretur, exarato à Cardinali Aldrovandini, tunc Rota Decano, eidemque Congregationi adscripto. Ca-*

terum, quidquid sit de qualitate soli, necessaria ad assequendam exemptionem, de qua disserimus, cum in citata Constitutione prohiberit Sixtus V. Lateranensi Capitulo, ne novas Ecclesias, vel Beneficia erigeret, sine licentia Ordinarii, in cuius Dioecesi esset erigenda, & præterea, sanciverit, ut quicumque eidem Capitulo annexas, seu addictas Ecclesias regerent, aut Beneficia obtinerent, nullus exemptionis prætextu ab Ordinarii jurisdictione censeretur subtrahi, sed exactè servanda edixerit Concilii Tridentini decreta; Idcirco sacra Congregatio, ejusdem Concilii interpres, in causa *Pemen. Jurisdictionis*, die 7. Septembris 1680. *lib. 31. decretor. pag. 226.* discussu articulo: *»An Clerici, seu Presbyteri aggregati Ecclesie, in solo Lateranensi fundatæ, excepto Vicario, sint exempti à jurisdictione Episcopi?* respondit: *Negative; ad formam Constitutionis Sixtinae.* Et neperimè, anno scilicet 1735, ab Episcopo Caputateni iterum interrogata: *»An Beneficiarii Capellanis, & Patentariis Capitulii Lateranensis, existentibus in Caputatenis Diocesi, competat exemptio ab Ordinarii jurisdictione?* die 17. Decembris denuò respondit *Negative*.

III. Transitum inde facientes ad Protonotarios, cuique exploratum esse credimus, eos originem duxisse à Notariis, qui à S. Clemente I. deputati perhibentur ad perquirenda, & conscribenda Acta SS. Martyrum, e quemadmodum afflictae Leo X. in sua Constitutione, quæ incipit *Regimini universalis Ecclesie*, 11. Bullar. 1. 3. part. 3. pag. 406. edita in Concilio Lateranensi, quorum sanè Notariorum mentio etiam occurrit in *Canone seu Constituto S. Sylvestri Cap. 1.* quod etsi suppositum habeatur, non esse

II. qui eos deinceps Episcopis cedere
 ta non medio sæculo VI. posterius,
 eruditè consentiunt apud Petrum Con-
 stant. in *appendic. ad epistolas Pontifi-*
casias tom. 1. pag. 27. Ob eorumdem
 autem muneris excellentiam, dicti sunt
 Protonotarii, hoc est primi inter No-
 tarios, qui subsequenti etiam atate,
 post restitutam scilicet Ecclesie paci-
 em, adhuc in Ecclesia Romana per-
 severarunt, & loco conscribendi Acta
 SS. Martyrum, aliis, in obsequium
 Apostolicæ Sedis, gravissimis distenti
 sunt curis. Quanti porro à Romanis
 Pontificibus suorum Notariorum digni-
 tatis haberetur, vel ex hoc colligitur,
 quod graviora Ecclesie negotia illis
 gerenda demandarent; si quidem S.
 Leo Magnus, & Synodus Romana,
 ad sedandas turbas, ab hereticis Con-
 stantinopolitæ excitaras, duos statim illic
 ablegarunt Romane Ecclesie Nota-
 rios, *epist. 46. col. 23.* ejusdem Leo-
 nis *cap. 1.* & Gregorius Magnus, cum
 graves accepisset accusationes adver-
 sum Archiepiscopum Calatanum,
 misit in Sardiniam Joannem Nota-
 rium Apostolicæ Sedis, qui Archi-
 episcopum cogeret, certis documentis
 innocentiam suam prodere, *lib. 2.*
in dict. 10. epist. 49. col. 34. Oper.
tom. 2. col. 617. narratque Joan-
 nes Diaconum in Gregorii Vita *lib. 2.*
cap. 53. Oper. tom. 4. col. 64. ab
 eodem Notario in provincias longin-
 quas abigi solitos, ad disciplinam Ad-
 vanum tuendam, aut restituendam.
 Similiter ab Innocentio III. *lib. 15.*
epist. 153. Magistro Maximo No-
tario nostro ea in partibus Romanæ
peragenda legimus commissa, que
summam quendam auctoritatem, re-
rumque experientiam desiderarent.
 Hinc autem evenisse opinatur, ut
 Protonotarii, utpotè præcipui Pape
 Administræ, olim in Romana aula su-
 præ Episcopos sederent, eamque præ-
 rogativam obtinerint usque ad Pium

Protonotariis *cap. 11. num. 15.* existi-
 mant, decreti Conciliaris virtute,
 unice ablatam illis esse exemptionem
 quoad causas criminales, non autem
 quoad civiles, in quibus vigere ad-
 huc arbitrantur privilegium, iisdem
 concessum à Concilio Lateranensi *sess.*
10. atque à Leone X. confirmatum
Constitut. 11. §. 4. Bullar. tom. 3.
part. 7. pag. 406. quo immunes fiunt
 à potestate Ordinarii in causis ex-
 ceptis summam viginti quinque du-
 catorum.

IV. Quod si quis istius privilegii
 nudum verborum corticem consideret,
 facile sibi in animum inducet,
 enuntiatam restrictionem exemptionis
 ad solas causas civiles, excedentis
 summam viginti quinque ducatorum
 intelligendam esse de Protonota-
 riis, habitum & rochetum non ges-
 tantibus; non autem de illis, qui hinc
 insignibus induti continuè incedunt,
 quos propterea credit in qualibet
 etiam minimi momenti civili causa,
 esse ab Ordinarii jurisdictione sub-
 tractos. At, qui mentem Constitutio-
 nis penitus investigaverit, & contextum
 perpendit, rectius existimabit,
 solum voluisse Pontificem, ut Proto-
 notarii, proprium habitum deferentes,
 conveniri nequeant coram Ordina-
 rio, in causis prædictam summam
 excedentibus; cæteros vero, habitum
 non gestantes, in omnibus etiam gra-
 vioris momenti causis, reliquisse sub-
 jurisdictione Ordinarium, quibus
 alias de jure subducuntur. Ita enim,
 paulo post Concilium Lateranense,
 Leonis Constitutionem interpretatus
 est Antonius de Pratis *de jurisdictione*
Episcoporum cap. 8. per tot. inter-
tractat. magnus tom. 13. part.
12. fol. 368. cui subscripsit Faber
 in *cit. tract. de Protonotariis*
cap. 11. num. 8. & seq. Et, quod
 caput est, eandem interpretationem
 Amo I.

sequitur sacra Congregatio Concilii,
 uti videre licet una *Papien. 14. Decem-*
bris 1630. lib. 14. decretor. fol. 360.
in Placentina 20. Augusti 1633.
lib. 14. decretor. fol. 760. & in
Nullius 19. Januarii 1641. lib. 16.
pag. 520.

V. Quinimò eadem sacra Con-
 gregatio ad arcendas frequentes Ordina-
 riorum conquestiones de excessivo
 Protonotariorum numero, ex quo
 Episcoporum auctoritas in dies mi-
 nuebatur, sæpius consulendum cen-
 suit Sanctissimo, ut deinceps in Apo-
 stolicis litteris, quibus ejusmodi Pro-
 tonotarii creantur, expressè addere-
 tur, ne in causis civilibus ulla gau-
 derent exemptione à jurisdictione Ordina-
 rii, quemadmodum, sacre Con-
 gregationis consilium sequitur, ad-
 dendum præcepit Urbanus VIII. an-
 no 1633. quod legitur in *dicta Pla-*
centina lib. 14. fol. 760. Et coher-
 enter ad hæc bon. mem. Atrovisus,
 sacre Congregationis Secretarius, in
 suo consilio exarato in quadam cau-
 sa, cui titulus: *Dubia exemptionis,*
 hæc scripsit: „Credere, expressè
 declarandum, Protonotarios non
 Participantes, etiam immediate crea-
 tos à Papa, sive habitum & ro-
 chetum gestantes, sive non, tam
 ratione personarum, quam Benefi-
 ciorum, subjacere in criminalibus
 omnimoda jurisdictioni Ordinarii,
 in civilibus vero causis, cujuscum-
 que summe, & ejusdem Ordinarii ju-
 risdictioni, in prima instantia, sub-
 jacere Protonotarios, habitum &
 rochetum continè non defere-
 ntes; illum autem continè defe-
 rentes prædictæ jurisdictioni subja-
 cere in prima instantia, in causis sum-
 mam ducatorum viginti quinque non
 excedentibus, & quod istos agen-
 dum denou cum Sanctissimo, ut in
 Brevibus apponatur clausulas, quod
 „in